CURTEA DE APEL BĂLŢI

Cauza judecătoria Soroca
Nr. 21 rji-1258/23 sediul central
Judecător: Gh. Tocaiuc

D E C I Z I E
mun. Bălţi
21.11.2023

Colegiul judiciar penal al Curţii de Apel Bălţi în componenţa
Preşedintelui de şedinţe: Dumitru Pușca
Judecători: Angela Revenco și Ruslana Burdeniuc
judecând în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu, declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul central din 04.10.2023 în cauza condamnatului **Baltaga Valeriu** *****pe art. art.473/2-473/4 Cod pr. penală, -

C O N S T A T Ă:

Potrivit lucrărilor cauzei, *Baltaga Valeriu Nicolae*, a fost condamnat prin:

- sentința judecătoriei Edineț sediul central din 11.08.2020 pe art. 145 alin. (2) lit. e), f) Cod penal la 15 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis, cu includerea în termenul pedepsei a duratei arestului preventiv 19.03.2020 – 11.08.2020;

- sentința judecătoriei Bălți sediul central din 29.06.2021 pe art. art. 217/1 alin. (1); 85; 87 Cod penal la 13 ani 9 luni închisoare cu executare în penitenciar de tip închis, termen care i-a fost redus în ordinea art. art. 473/2 – 473/4 Cod pr. penală, prin încheierile judecătoriei Soroca sediul central din 13.08.2021 cu 372 zile; 02.06.2022 cu 58 zile; 27.01.2023 cu 44 zile.

Începutul termenului – 29.06.2021;

Sfârșitul termenului - 09.12.2033.

La 01.09.2023, condamnatul *Baltaga Valeriu* a sesizat, în ordinea art. art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}); 473^{2}- 473^{4} Cod pr. penală, judecătoria Soroca sediul central, cu plângere privind constatarea condițiilor inumane de detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca ce nu corespund standardelor minime garantate de art. 3 al Convenției și legislația națională.

În argumentarea cerințelor formulate, invocând deținerea continue în condiții inumane și degradante, pin plasarea în celule supraaglomerate, în care nu se

respectă suprafața de patru metri pătrați pentru un condamnat, având probleme de sănătate și nefiindu-i acordat ajutorul medical necesar.

Prin încheierea din 04.10.2023, adoptată în ordinea art. art. 473^2-473^4 Cod pr. penală, instanța i-a admis plângerea, constatând, deținerea lui în perioada 24.01.2023 – 02.10.2023 în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în total 251 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, dispunând în corespundere cu art. 473/4 Cod pr. penală, reducerea pedepsei penale cu 50 zile pentru 250 zile de aflare în detenție, cu calculul două zile de detenție pentru zece zile de închisoare, reducându-i termenul de pedepsei cu 50 zile, cel rămas de una zi, ce nu poate fi redus, lăsându-l în termenul de executare a pedepsei.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu, solicitând casarea ei în partea reducerii pedepsei cu 44 zile pentru perioada detenției lui Baltaga Valeriu în Penitenciarul nr. 6 Soroca, pentru, că el nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind prezentate probe care în mod pertinent dovedesc calitatea satisfăcătoare a condițiilor de detenție în penitenciar, condamnatul ne obiectând asupra lor, motiv de care instanța urma să șină cont la adoptarea soluției, pentru a nu-i da prioritate declarațiilor în raport cu aspectele faptice a condițiilor de detenție.

Judecarea recursului a avut loc fără participarea părților, cu respectarea în corespundere cu art. 447 alin. (2) Cod pr. penală a procedurii de înștiințare a acestora, fiindu-le explicat dreptul depunerii referinței pe marginea recursului.

Până la data examinării cauzei, părțile nu au prezentat referințe pe marginea recursului, fapt ce nu împiedică examinarea lui.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, Colegiul în ordinea art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, va *respinge recursul, păstrând neschimbată hotărârea atacată*.

În motivare Colegiul reține, că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își execută pedeapsa în instituțiile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea

Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern *ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne şi cu referire la caracterul compensator al remediului.* În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Dacă el nu o va obține la nivel național, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Astfel încât, Colegiul atestă că în accepțiunea prevederilor art.473^2 alin.(5) Cod pr. penală, plângerea condamnatului Babco Efim Veaceslav a fost depusă în termen.

Raportând aspectele faptice a speței la normele supra nominalizate, Colegiul conchide, că instanța de fond în baza raportului prezentat de către instituția penitenciară, corect a reținut, că pe perioada detenției cu statut condamnat în Penitenciarul nr. 6 Soroca din 24.01.2023 până la 02.10.2023, condamnatului Baltaga Valeriu nu i-au fost asigurate condițiile minime necesare de detenție, prevăzute la pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnat, potrivit căror *fiecare deţinut trebuie să fie asigurat cu spaţiu de cazare de cel puțin 4 $m^{2,}$,* el fiind plasat în celule supraaglomerare, cu suprafața ce nu corespunde normei vizate, fapt prin ce i-a fost depășit nivelul inevitabil de suferință, atingându-se pragul de severitate garantat de art. 3 a Convenției. Or, conform jurisprudenții CtEDO în cauza *Shishanov c. Moldovei din 15 decembrie 2019*, aglomerarea penitenciarelor, cu asigurarea normei de spațiu locativ mai mic de 4 m^2, este suficientă pentru a concluziona, că condițiile de detenție suportate de reclamant au depășit nivelul de gravitate prevăzut de articolul 3 din Convenție.

În susținerea concluziei privitor la nerespectarea normei de spațiu ce urmează a fi garantată fiecărui condamnat, instanța a reținut, că potrivit Raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca, Baltaga Valeriu s-a deținut în perioada 18.07.2022 – 02.10.2023 în sectorul 2 secția 7 care are suprafața de 27,37 m.p, în care se se dețin șapte condamnați.

Respectiv, instanța a constatat, că pentru perioada 24.01.2023 – 02.10.2023, condamnatului nu i-au fost acordate toate garanțiile ce se referă la suprafața de 4 m.p, motiv pentru care corect a dispus constatarea condițiilor inumane de detenție, cu reducerea termenului pedepsei penale.

În acest context, instanța justificat a făcut referință la rapoartele Comitetului pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, ce se referă la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca, constatându-le, că nu corespund minimului necesar de suprafață.

Astfel, Colegiul fiind solidar cu concluzia instanței de fond, conchide, că condamnatului Baltaga Valeriu cu siguranță nu i-au fost asigurate condițiile minime necesare de detenție, prevăzute la pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnat, în ce privește *asigurarea cu spaţiu de cazare de cel puţin 4 m^2,* fapt prin care i-a fost depășit nivelul inevitabil de suferință, atingându-se pragul de severitate garantat de art. 3 a Convenției.

Colegiul notează dispozițiile art.473^4 alin.(1) Cod pr. penală, potrivit cărora, *la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părţi, cât şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu.*

Respectiv, pentru aprecierea condițiilor de detenție a lui Baltaga Valeriu în Penitenciarul nr. 6 Soroca în perioada vizată în încheiere, instanța just a ținut cont de concluziile Comitetului pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, or, potrivit rapoartelor CPT, condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca nu corespund minimului necesar, persistând problema asigurării insuficiente cu personal medical, celulele necesitând reparații și îmbunătățirea condițiilor de igienă; accesul limitat la lumina razelor solare; insalubritatea sanitară; infectarea cu paraziții; lipsa unui medic mai mult de un an; condiții deplorabile din cabinetul stomatologului, unde medicamentele sunt păstrate în mod necorespunzător, fapt despre care a menționat prima instanță în hotărârea adoptată.

De aceea, în respingerea argumentelor din recurs, Colegiul atestă, aplicarea corectă de către instanță a prevederilor art. 473^4 alin. (6) Cod pr. penală, determinând reducerea pedepsei cu 50 zile pentru 230 zile de detenție cu statut de condamnat, obținute potrivit formulei de reducere a câte 2 zile de închisoare pentru fiecare zece zile de detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca, bazându-și în acest sens

soluția pe cadrul legal intern, modificat prin legea procesual penală în vigoare din 01.01.2019, care la dispoziția art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}) stabilește posibilitatea verificării în cadrul executării pedepsei penale a condițiilor de detenție, despăgubindu-i pe condamnați prin reducerea ei conform art. 473^{3} alin. (4) Cod pr. penală, în cazul în care acestea sunt contrare garanțiilor acordate de art. 3 a Convenției.

Reducerea dedusă în mărime de 50 zile este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu. De asemenea, corect s-a conchis privitor la includerea în termenul de executare a pedepsei perioada de rămasă de una zi din care nu s-a putut efectua reducerea conform formulei statuate la art. 473^{4} alin. (4) Cod pr. penală.

Respectiv, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudența CEDO în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, potrivit cărei, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61*), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal reține caracterul nefondat a argumentelor invocate în recursul formulat de către directorul adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu, fapt pentru care îl va respinge, păstrând neschimbată soluția instanței de fond ca fiind una întemeiată și motivată.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul,-

D E C I D E:

Recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu, declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul central din 04.10.2023 în cauza condamnatului **Baltaga Valeriu** *****pe art. art.473/2-473/4 Cod pr. penală, se respinge ca nefondat, cu menținerea ei fără modificări.

Prezenta decizie este irevocabilă.

Președintele ședinței: Judecător: Judecător: